

Válasz Jávor Benedeknek

Jávor Benedek erdők iránti elkötelezettségét nem vonjuk kétségbe, mégis úgy gondoljuk, hogy indokolatlanul zúdítja az erdészársadalomra kemény kritikáját (lásd: Bizony, tar és kamu, Magyar Narancs, 2006. június 22.). Írása sok, az elmúlt időszakban aktuálissá vált témát ölel fel, ám kerüli mélyebb kifejtésüket. Ha kitekintünk Európába, azt tapasztaljuk, hogy a természet erőforrásaival való gazdálkodás e kritikus megközelítése korántsem egyedüli jelenség.

Első erdőtörvényünk Mária Terézia korából származik, melynek lényege a tervszerű és tartamos erdőgazdálkodás fontosságának hangsúlyozása. Az erdők által nyújtott komplex ökoszisztéma-szolgáltatásokat elsődként a természetért aggódó erdészek fogalmazták meg, *horribile dictu*, az első természetvédelmi törvényt is erdészek alkották. Úgy érezzük tehát, hogy nincs kibékíthetetlen ellentét erdész és természetvédő között: a természet védelmét, környezetünk természeti állapotának javítását a gyakorlatban megvalósító erdészeknek, erdész természetvédőknek s a velük együtt gondolkodó zöld érzelű honfitársainknak számos közös céljuk van. A természet védelme és a faanyagtermelés két, egymást nem kizáró fogalom, melynek összehangolása az erdészársadalom vállán nyugszik.

Vannak honfitársaink, akik, ahogyan azt Jávor Benedek írja, egyre vehemensebben állnak ki a természet védelméért. S kezdeményeznek, hogy szavait használjam, „vad csörtéket”, abban hívén, hogy másképp nem érik el céljaikat. Ez is egy módja az érdekérvényesítésnek.

Vajon kinek lehet érdeke, hogy a természet és az erdők védelmét, gyarapítását évszázadok óta hivatásszerűen végző – világszerte elismert – erdész és természetvédő társadalmat, az azt koordináló – tágabb értelemben vett – erdészeti és természetvédelmi igazgatást negatív színben tüntesse fel, s ellentétet szítson az egy táborban, egy célért küzdő erdész és természetvédő között? Sajnos e kérdés a mai napig megválaszolatlan, bár vannak, akik, mint mindenben, ebben is politikát sejtnek. De fogadjuk el az építő jellegű, s nem a kiszorítást célzó javaslatok megvitatásának szükségességét. Hisz nem hagyhatjuk figyelmen kívül, hogy társadalmunk, akár csak az európai országok társadalmi, egyre magasabb mércét állítanak a természet felé, az erdőgazdálkodók s az azt védők elé.

A szerző szerint az erdészvilág elveszítette társadalmi respektusát. Nem tudjuk, hogy

állítását mivel támasztja alá. Ellenben úgy érezzük, mindennapi munkánk során azt tapasztaljuk, hogy - a médiában időnként felbukkanó negatív kampány dacára - a magyar társadalom az erdészeket elismeri, őket a természet okszerű védelmezőjének tekint. A szerző úgy véli, hogy az erdőügy mocsanatlan, miközben a világ átalakult. Habár az erdőgazdálkodó évszázadokban gondolkodik, s ebből kifolyólag nem válhat évenként koncepciót, úgy gondoljuk, e kritika méltánytalan, hisz az elmúlt évtizedekben egész Európában paradigmaváltás következett be az erdőgazdálkodásban, melyet a társadalom erdőkkel szemben megfogalmazott más jellegű igényei váltottak ki. Az erdők hármass (gazdasági, közjóléti és védelmi) funkcióját, ezek egyenrangúságát és elválaszthatatlanságát egyébként éppen egy magyar erdőmérnök, *Madas András* javaslatára fogadta el az Erdészeti Világkongresszus 1972-ben.

A szerző az erdőgazdálkodást alapvetően termelő ágazatként aposztrofálja. De az erdészeti nem tekinthetjük pusztán növénytermesztésnek, az valójában egy természeti kincs megfontolt és mértékretartó használata; e használat alap gondolata az, hogy az emberi beavatkozás nem változtathatja meg az erdőt olyan mértékben, hogy az a jövő generációk lehetőségeit veszélyeztesse. Nem érhetünk egyet az első világháborút követő időszakra vonatkozó kritikával, hiszen a magyar társadalom óriási áldozatok árán növelte hazánk erdőültettségét, mintegy 800 ezer hektár új erdő telepítésével; e tevékenység napjainkban is folyik évi 15-18 ezer hektárnyi területen. Ennek köszönhető, hogy ma a magyar termőföld egynegyede – a szántóföldnél nagyobb ökológiai értékű – erdővel borított.

Vegyszerek alkalmazására kivételes esetben, az erdő teljes élettartamához képest csak elenyésző időre kerülhet sor. Az erdőgazdálkodók a munkaműveleteket a mai világban már-már egyedülként szinte kizárólag hagyományos módon, kémiai szerek alkalmazása nélkül hajtják végre. Ennek köszönhetően az erdőben „igazi biotermékek” teremnek. Valós aggodalomra ad viszont okot az egyes ipari tevékenységek által folyamatosan kibocsátott vegyi anyagok okozta környezeti terhelés, mely sajnos nem ismer határokat.

Az élet többszörösen bizonyította már azt is, hogy a magántulajdon nem feltétlenül jelent egyet a rablógazdálkodással. Sajnálatos, hogy a szerző e két fogalmat

konkrét példa, tényszerű adat nélkül állította párhuzamba.

Az erdészeti szektor gazdasági súlya természetesen a szerző által említett 1-2 milliárdnál lényegesen nagyobb – csupán az állami erdőgazdálkodók által teljesített nettó befizetés kb. 6-7 milliárd forint –, s akkor még nem említettük az ott dolgozók ezreit és családjaikat. De számoljunk tovább! Az erdő materiális értéke, azaz a faállomány és talajérték 1992-es árszinten is 1400 milliárd forint volt, és ehhez jön az immateriális érték, ami a kutatás szerint 3-10-szeres, azaz óvatos becsléssel is 5-6 ezer milliárd forintról van szó.

Egyetértve a szerzővel, a felületes vizsgáló számára valóban bonyolultnak tűnhet az erdészeti igazgatás jelenlegi rendszere, ne feledjük azonban: a fenntartható erdőgazdálkodás talán épp e rendszernek köszönhetően biztosított. Tudvalévő, hogy az erdő – még az állami kezelők számára is – korlátozott tulajdon, tehát a tulajdonos vagy annak képviselője nem tehet benne azt, amit akar. Az erdőgazdálkodás csak a középtávú – védett terület esetében a természet védelméért felelős miniszter jóváhagyásával is rendelkező – közzétett erdőtervek alapján folyhat, melyek szigorú hatósági ellenőrzését egy államigazgatási szervezet, az Állami Erdészeti Szolgálat végzi. Egyetértünk az erdők veszélyeztetettségével: nem csupán a védett, hanem valamennyi erdőt fenyegetik a különböző természeti (aszály, szélöntés, fagy) és társadalmi károk (falopás, tűz, vandálok). Az erdők kezelőinek jelenleg senki sem téríti meg ezek jelentős többletköltségét.

A hiányolt erdészeti koncepcióra vonatkozólag 2004-ben a Magyar Köztársaság kormánya határozatban fogadta el a Nemzeti Erdőprogramot, mely részletesen tartalmazza a hazai erdészeti feladatait a társadalmi igényeknek megfelelően. A Nemzeti Erdőprogram előkészítése széles körű társadalmi egyeztetéssel valósult meg, s tartalmazza mindazon koncepcionális elemeket, melyeket ön hiányol.

Tisztelt Jávor Benedek úr, kérjük önt, hogy dolgozzunk együtt a magyar erdőkért, a magyar környezetért a magyar emberek boldogulása és életminőségének emelése érdekében. Keressük az együttgondolkodás formáit! Zöld asztal mellett, szakértők bevonásával beszéljük meg az ön által felvetetteket! Higgye el, a médián keresztüli pengéváltásoknak lehet ugyan rövid távú eredménye, de hosszú távon mind a természetvédelem, mind az erdőgazdálkodás látja kárát az összefogás hiányának.

Bízunk egymásban!

Az OEE nevében
Pethő József
az OEE elnöke